

Szemelvények Alan Britt „Egyedül a szörnyű mindenséggel” (Alone with the Terrible Universe) című verseskötetéből

Adátum fogalomná vált Amerikában: 9/11, WTC Twin Towers, New York. A 2001. szeptember 11-i, mehökkentően sikeres al-Kaida-támadás politikai – és immár történelmi – vetületeit sokan elemezték és vitatták világszerte, de lélektani hatásával annál kevesebben foglalkoztak. Megszólaltatták az áldozatok családtagjait, akik hangot adtak tehetetlen haragjuknak. Viszont nem kérdezték lelkiállapotáról, érzéseiről az átlagamerikait, noha a példátlan tragédia valamilyen formában az Egyesült Államok minden lakosát érintette. Több ezren haltak meg a merényletben, de ennél is jobban megdöbbenette a világ első számú szuperhatalmának polgárait a hazájuk nemzetbiztonságára és gazdaságára mért váratlan csapás, amely rávilágított a modern technológián alapuló életforma sebezhetőségére. A támadást követően nagyon kevesen tudták megfogalmazni érzéseiket; a többséget teljesen megbénította a fájdalom és a harag.

Ebben a helyzetben a költők, a nyelv mesterei voltak leginkább hivatottak arra, hogy kifejezzék a saját és polgártársaik lelkiállapotát. A tragédiával kapcsolatos költemények elárasztották az antológiákat és folyóiratokat, azonban – sajnos – nem túl magas

színvonalon. Ráadásul jobbra Amerikát okolták a történetekért. Honfitársaik szemére vetették: „Megérdemeltétek... Mi mondtuk nektek... A világnak elege volt a rabló Amerikából...” és így tovább. Az átpolitizált diskurzusban elenyészett a különböző értékrendű társadalmak nagyméretű összecsapása, s ennek jelentősége.

A kivétel Alan Britt. A katasztrófa utáni évben írt verseiből összeállított kötete az Egyedül a szörnyű mindenséggel (Alone with the Terrible Universe, Cypress Books, USA, 2011). Ennek egyes szövegei közvetlenül utalnak a tragédiára, legtöbbjük azonban hangulatkép a porfelleg árnyékában, amely a pusztítás színhelye felett egy hétig, az emberek lelkében azonban még évekig ott lebegett. Alan Britt mestere az „itt és most” művészetének. Az elröppenő, pillanatnyi élmény megörökítése és szavakba lényegítése már önmagában a transzcendens egyik kognitív útja, de ő sokszor tovább gondolja a történeteket: az emberi lét értelmét feszegeti. Néhány verséből kitűnik az emberiség iránt érzett felelősségtudata, és vannak ugyan sorai, amelyek elhangozhattak volna egy politikai fórumon is, ám költészetének értékét nem gyengítik.

Az alábbi szemelvények többnyire a kötet első feléből valók, és bár a végén úgy tűnik, hogy a költő kiszabadul nyomasztó lelki állapotából, a füst fenyegető, szimbolikus látványa megmarad.

Sohár Pál